

Nyhetsbrev från Bryssel

Nyhetsbrev oktober 2016

EU-enheten vid Ålands landskapsregering
informerar om vad som händer på EU-nivå.

EU-krönikan

Den 30 oktober kunde EU:s ledare och Kanadas premiärminister slutligen, efter mycket drama, högtidligt underteckna frihandelsavtalet mellan EU och Kanada (CETA). CETA ska bidra till att skapa tillväxt och jobb, bl.a. genom att eliminera 98 % av rådande tullar mellan EU och Kanada. EU:s höga standarder inom bl.a. livsmedelssäkerhet och miljöskydd upprätthålls genom att all import från Kanada måste uppfylla EU-krav. CETA har dock mött på motstånd, och en stor del av kritiken har riktats mot tvistlösningsmekanismen. Internationella handelsavtal innehåller normalt en tvistlösningsmekanism, Investor-State Dispute Settlement (ISDS), enligt vilken investerare kan stämma staten i privat ad hoc-skiljedomstol om de behandlas orättvist. Exempelvis Finland är bundet till över 60 handelsavtal där ISDS ingår. I CETA har man beaktat kritiken som framförts och infört ett reviderat system, Investment Court System (ICS). ICS skiljer sig från ISDS genom att tvister avgörs i domstol med möjlighet till överklagan, och processen är offentlig och transparent. Därtill införs ytterligare begränsningar för när investerare kan stämma stater, för att säkerställa EU-regeringarnas rätt att stifta lagar i medborgarnas intresse.

Till följd av de stora påtryckningarna valde kommissionen att föreslå CETA som ett blandat avtal, trots att de egentligen ansåg att CETA faller under EU:s exklusiva behörighet. Det innebär att CETA måste godkännas av alla medlemsstater genom nationella ratificeringsförfaranden. Detta är bakgrunden till situationen som uppstod med Vallonien, vars regionala parlament motsatte sig avtalet. Belgiens invecklade politiska system fordrar nämligen godkännande av sex regionala belgiska parlament innan Belgiens federala regering kan godkänna avtalet. Trots att Vallonien slutligen godkände CETA är processen dock inte färdig. När Europaparlamentet godkänt avtalet kan det provisoriskt träda i kraft till 98 %. För att resterande delar, bl.a. ICS, ska börja gälla krävs slutlig ratificering i medlemsstaterna, en process som förväntas ta flera år.

Vändningarna med CETA har skadat EU:s rykte som pålitlig handelspartner och kan göra länder tveksamma till att inleda förhandlingar med EU. CETA förhandlades fram under sju år, men hotades i slutändan att fällas av liten region i Belgien. EU-kommissionen har genom sitt val av förfarande gett medlemsstaternas parlament en avgörande roll inom handelspolitiken, trots att det normalt hör till EU:s exklusiva behörighet. Detta i en tid då medlemsstaterna har allt svårare att enas om lösningar. Detta är illavarslande för framtida handelsavtal, och då med ett särskilt i åtanke. Ett handelsavtal med Storbritannien, som ska förhandlas fram vid sidan av utträdesavtalet, kommer troligen att kräva samma förfarande som CETA. Att enas om ett handelsavtal som ska godkännas av Europaparlamentet, 28 nationella och 10 regionala parlament är givetvis extremt svårt. I teorin kan exempelvis det tyskspråkiga parlamentet i Belgien, som representerar ca 76 000 personer, blockera handelsavtalet. Ironiskt nog kan således de EU-kritiska röster som krävt större makt för de nationella parlamenten, vilket Brexit kan ses som ett resultat utav, ha bidragit till en drastisk försämring av Storbritanniens möjligheter att nå ett gynnsamt handelsavtal med EU.

Marcus Thörnroos, landskapsregeringens specialrådgivare i Bryssel

På gång i Bryssel

Kommissionens arbetsprogram

Kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker presenterade den 25 oktober kommissionens arbetsprogram. Kommissionen antar varje år ett arbetsprogram som innehåller kommissionens centrala initiativ för det kommande året. Kommissionens arbetsprogram ger allmänheten och EU-institutionerna information om hur kommissionen kommer att genomföra sina politiska prioriteringar i praktiken. Arbetsprogrammet har beretts i samråd med Europaparlamentet samt rådet och grundar sig på kommissionsordförandens tal om tillståndet i unionen den 14 september. Arbetsprogrammet fokuserar på 10 kärnområden, däribland den digitala inre marknaden, frihandelsavtalet med USA och migration. Sammanlagt innehåller arbetsprogrammet 21 nya initiativ och 18 Refit-förslag. Refit är EU-kommissionens program för att överse EU-lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat, och målet med Refit-förslag är att förenkla lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den. Du hittar hela arbetsprogrammet [här](#).

Europeiska rådets toppmöte

Den 20-21 oktober träffades EU:s stats- eller regeringschefer, EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker och Europeiska rådets ordförande Donald Tusk för Europeiska rådets toppmöte i Bryssel. På dagordningen stod migration, handel och Ryssland.

EU:s ledare slog fast att den olagliga migrationen längs den centrala Medelhavsrutten måste minska ytterligare och att andelen migranter som återvänder måste öka. De betonade i detta sammanhang vikten av samarbete med afrikanska ursprungs- och transitländer.

Avseende handel diskuterade EU:s ledare pågående förhandlingar om frihandelsavtal med Kanada, USA och Japan. Europeiska rådet betonade att orättvis handelspraxis måste hanteras effektivt och att det är av avgörande betydelse att EU:s handelspolitiska skyddsinstrument är effektiva med tanke på de globala utmaningarna.

Europeiska rådet fördömde attackerna från den syriska regimen och dess allierades sida, i synnerhet Rysslands, mot civilbefolkningen i Aleppo. Ledarna betonade också att de som ansvarar för brott mot internationell humanitär rätt och människorättslagstiftning måste ställas till svars. Om grymheterna fortsätter överväger EU alla tillgängliga alternativ.

Migration

Kommissionen har under en längre tid arbetat med att hantera rådande migrationsströmmar i världen och Europa. 2015 antog kommissionen flera förslag för att adressera flyktingkrisen på paneuropeisk nivå, bl.a. genom att omförlätta 160 000 flyktingar från Italien och Grekland till övriga medlemsstater t.o.m. september 2017. Medlemsstaterna tilldelas individuella kvoter baserat på fyra nyckeltal; befolkningsstorlek, BNP, mängden tidigare asylansökningar och arbetslöshetsnivån.

Den 3 november 2016 hade endast 6 832 av 160 000 flyktingar omförflyttats från Italien och Grekland. Finland har för tillfället tagit emot 862 personer, att jämföra med Sveriges 39 personer. Kommissionens bindande kvoter har mött hårt motstånd i en del medlemsstater, bl.a. av Visegrad-gruppen (Polen, Ungern, Tjeckien och Slovakien) och Österrike. Den 2 oktober höll Ungern en folkomröstning, och då röstade 98 % emot att kommissionen ska kunna fastställa bindande kvoter för Ungern utan det ungerska parlamentets godkännande. Kommissionen har sagt att man förbehåller sig rätten att vidta rättsliga åtgärder om medlemsstater inte lever upp till kvoterna. Italien premiärminister har i sin tur hotat att lägga in veto mot EU-budgeten om inte medlemsstaterna visar större solidaritet i flyktingfrågan.

Aktuella frågor för landskapsregeringen

Landskapsregeringens EU-enhet bevakar lagstiftningsprocessen i Bryssel och tillsammans med förvaltningens avdelningar identifieras initiativ från kommissionen som är viktiga för Åland. Nedan följer en kort sammanfattning över några aktuella ärendena. Om du vill veta mer om något ärende är du alltid välkommen att kontakta oss.

Ett varroafritt Åland

EU antog i mars i år en ny djurhälsoförfordning, som träder i kraft den 21 april 2021. Förfordningen innehåller bl.a. bestämmelser om att särskilda områden kan godkännas som sjukdomsfria från särskilda djursjukdomar, förutsatt att sjukdomen ifråga upptas i en ännu inte fastställd bilaga till förfordningen. Bilagan ska en fastställas före förfordningen träder i kraft, utgående från vetenskapliga utvärderingar av djursjukdomarna. På ett möte den 11 oktober presenterade kommissionen en tidsplan för utvärderingarna. I denna tidsplan sades att bisjukdomen varroa av prioritetsorsaker inte ska utvärderas, vilket innebär att sjukdomen inte heller kan upptas i förfordningens bilaga. Åland är ett av de enstaka områdena inom EU som har status som varroafritt område och detta har gjort åländska bin eftertraktade världen över, exempelvis består Islands bipopulation enbart av bin som ursprungligen importerats från Åland. Men om varroa inte är med i förfordningens bilaga innebär det att Ålands varroafria status upphör, eftersom Ålands importförbud av bin då inte kan upprätthållas.

Efter påtryckningar från bl.a. Finland och landskapsregeringen har kommissionen nu meddelat att man har ändrat ståndpunkt. Varroa kommer att utvärderas, vilket innebär att sjukdomen har möjlighet komma med i bilagan, beroende på resultatet av utvärderingen. Den vetenskapliga utvärderingen av varroa, där man bl.a. bedömer sjukdomens smittorisk och negativa effekter, uppskattas vara klar i slutet av år 2017. Första steget för att bevara Ålands status som varroafritt område är därmed taget.

Bolagsskattereform

Kommissionen föreslog den 26 oktober en genomgripande reform av EU:s bolagsbeskattning. Reformen syftar till att göra det enklare och billigare att bedriva affärsverksamhet på den inre marknaden och att förhindra skatteflykt. Reformen består bl.a. av en återlansering av den gemensamma konsoliderade bolagsskattebasen (CCCTB). Med CCCTB kommer företagen att för första gången ha ett enhetligt regelverk för att beräkna sina beskattningsbara vinster i hela EU. Jämfört med det föregående förslaget från 2011 kommer CCCTB bl.a. att vara obligatorisk för stora multinationella företagsgrupper, som har störst kapacitet att utnyttja aggressiv skatteplanering, och därigenom säkerställa att företag med globala intäkter på över 750 miljoner euro per år kommer att beskattas där de faktiskt gör sina vinster. Vidare kommer CCCTB att avlägsna de bristande överensstämmelserna mellan nationella system, som aggressiva skatteplanerare för närvarande utnyttjar. Läs mera [här](#).

Klimatmålsättningar

Kommissionen presenterade den 20 juli ett åtgärds paket för att nå 2014 års mål om en minskning av växthusgaserna på EU-nivå med minst 40 % senast 2030, jämfört med utsläppsnivåerna 1990. Åtgärds paketet ska, tillsammans med EU:s system för handel med utsläppsrätter, styra Europas övergång till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp och möjliggöra förverkligande av EU-ländernas åtaganden enligt Parisavtalet. Förslaget innebär bindande årliga utsläppsmål för EU-länderna för perioden 2021–2030. EU-länderna ska i första hand själva bestämma hur åtgärderna ska genomföras för att uppnå det överenskomna målet för 2030. Landskapsregeringen bevakar ärendet, eftersom målsättningarna kommer att ligga till grund för landskapsregeringens fortsatta klimat- och energi arbete. Åland omfattas av Finlands utsläppsmål, enligt vilket det 2030 ska ha skett en minskning med 39 % av växthusgaserna jämfört med år 2005. Läs mera [här](#).

Ålämningar i Bryssel

Nicolette Lindgren – Praktikant hos Europaparlamentariker Nils Torvalds

Att kalla mig själv för brysselbo vore en kraftig överdrift, men i Bryssel ligger åtminstone för en begränsad period boendet jag kallar mitt hem. En beskrivning som passar oerhört många i staden. På mig stämmer den in då jag stoltserar med titeln praktikant och Bryssel är praktikanternas Mecka. Särskilt om du har internationella dragningar.

Sedan 1 september har jag varit i Europaparlamentet som Nils Torvalds åländske praktikant. Första veckan tog jag mig an heltidsuppgiften att lära mig navigera i den labyrint som parlamentet vid en första anblick tycks vara. Andra veckan är det dags för memory - vilket namn passar ihop med vilket utskott/område eller vilken grupp/institution.

Tredje veckan går åt till att klura ut vad alla oändliga förkortningar faktiskt står för. Fjärde veckan - repetera.

En introduktionsfas på en månad och sen kan det roliga börja. Jag får kalla kårar då jag hör kollegor berätta om sina 4-veckors praktiker - även om jag samtidigt tycker att det är en smula komiskt att den mix av variation och samhörighet som EU andas, också syns i utformningen av de olika praktikerna som erbjuds. Bryssel behöver dock lite mera tid än så på sig för att tända gnistan hos en.

När man kommit in i rytmen så dukar Bryssel upp en buffé av aktiviteter och nya bekantskaper. Arbete, nätverkande och AW:s blandas friskt med jazzkvällar, helgtågluffande och annat testa-på:ande tillsammans med personer från alla möjliga ställen. Ditt ursprung blir en stolthet och andras bakgrunder ett intresse. Jag har svårt att tänka mig ett bättre ställe att få vidga sina vyer på innan bekantskap med arbetslivet på riktigt stiftas.

På agendan

7 november sammanträder eurogruppens finansministrar för att bl.a. diskutera bankunionen, Grekland och inflationsutvecklingen.

8 november hålls presidentvalet i USA mellan Donald J. Trump (R) och Hillary Rodham Clinton (D). Samma dag sammanträder även medlemstaternas ekonomi- eller finansministrar. På agendan står bl.a. bolagsbeskattning, uppdaterade regler för styrning av de offentliga finanserna och moms.

14-18 november är Ålands specialrådgivare Marcus Thörnroos på Åland för att diskutera aktuella EU-ärenden med kollegorna vid landskapsregeringen och andra berörda intressenter. Hör av dig om du vill diskutera något aktuellt ärende eller EU överlag.

21-24 november har Europaparlamentet plenumsammanträde i Strasbourg, där man bl.a. ska diskutera EU:s budget för 2017, införandet av en kompetensgaranti för att hjälpa lågutbildade vuxna och en europeisk försvarsunion.

30 november presenterar kommissionen ett momspaktet som bl.a. kan innehålla förslag om slopande av det för Åland relevanta momsundantaget från lågvärdesförsändelser. Samma dag presenteras även ett omfattande energipaket som ska innehålla förslag om energieffektivitet, förnyelsebar energi och bioenergi.

Nästa nyhetsbrev utkommer i början av december.

Kontakta oss gärna per epost marcus.thornroos@formin.fi / filip.nordlund@formin.fi, telefon +32 2 2878 459 / +32 2 28 78 639 eller via vår Facebook-sida [Åland i EU](#).

Den 23 oktober följde ålänningar i Bryssel ivrigt och nervöst med guldupplösningen i finska fotbollsligan, via storbildsskärm vid Finlands ständiga representation. När IFK Mariehamn bärgat hem det efterlängtade guldmedaljen så firade de trogna och nöjda supportrarna i Bryssel med bastu vid representation. Stort grattis Grönvitt!